

TYBOSNAK

ved TORSTEN BALLE

1. Spøgeri ved Skjelsgård Bakke

De wa dæn'gâng' æ wa hÿmm. De w'a da fræ Wisi å'e. De wa Mu'r, hon wa i Tisti. Så wa hon kyyrend mæ en mand', å så sku hon jo åsse mæ ham hÿem' ijèn. Så sku wi j'e hennt hende i Bjërre, å så sku hon jo go'e fræ Bjërre å'e å så te Wisi. Wi sku jo så - stòrris tøsèr - wi sku så ni'r æter Mu'r.

No, de wa no de! Så ka æ håww, hon fotòlld, da hon så kam hjem', te dængång' di ky hÿem', da bløw' hon så foskrè'ked, te hon weest itj, hwans hon tennt, heller hwans hon gjow: Dæn'gâng' di så kam te Twes Såånd, så hør't di jèn', dæ skre'g så wèldiq, å dæ rænnd jèn' - òsse han rænnd we e sù å e wùkhn, å Mu'r hon så te' e mand': "Hwans ær' ed, dæ skrùger? Hwas æ de fo molø'r? Do ska hòlld! æ tør itj vææ hær po e wùkhn. Ennd åm en kommer òp te-w'òs!"

"Do ska hòlld di mond'!" såå han så te m'æ, "No ka do bare sejj stèll!" Å så kyyr han jo, de - nøj hèlmusser han haj fuur - de di kunnd.

No, å dæn' bløw we, te di kam te' en wèj', dæ gik twat øw'er - en skro'e wèj'. Æ w'ed itj, åm de wa itj dæn', dæ gik øster-øw'er po Ballerom dæær we Karstens. Så fæk ed ænnd. De w'a lù we Skjèlsgor Ba'kk.

Hon wa så rèj'. Hon trowed da, de wa spøgels - wærk. Mæn han wild itj sèjj, hwas de wa. De haj han sit fliir gâng'.

Marie Andersen, født i Vigsø 1870. Efter båndoptagelse for Jysk Ordbog 1956 ved Niels Aage Nielsen.

Oversættelse

Det var dengang jeg var hjemme. Det var da fra Vigsø af. Det var Mor, hun var i Thisted. så var hun kørende med en mand, og så skulle hun jo også med ham hjem igen. Så skulle vi jo hente hende i Bjerre, og så skulle hun jo gå fra Bjerre af og så til Vigsø. Vi skulle jo så - storrís tøsè - vi skulle så ned efter Mor.

Nå, det var nu det! Så kan jeg huske, hun fortalte, da hun så kom hjem, at dengang de kørte hjem, da blev hun så forskrækket, at hun vidste ikke, hvad hun tænkte, eller hvad hun gjorde. Dengang de så kom til Tveds Sande, så hørte de en, der skreg så vældigt, og der rendte én - også han rendte ved siden af vognen, og Mor hun sagde til manden: "Hvad er der, der skriger? Hvad er det for molørl). Du skal holde! Jeg tør ikke være her på vognen. End²) om den³) kommer op til os"!

"Du skal holde din Mund"! sagde han så til mig, "Nu kan du bare sidde stille"! Og så kørte han jo, det - nogle helmisser han havde for - det de kunne.

¹ spektakel.

² hvad.

³ spøgelse.

Nå, og den⁴) blev ved, til de kom til en vej, der gik tvært over - en skråvej. Jeg ved ikke, om det var ikke den, der gik østerover på Ballerum der ved Karstens. Så fik det ende. Det var lige ved Skjelsgård Bakke.

Hun var så ræd. Hun troede da, det var noget spøgelseværk. Men han ville ikke sige, hvad det var. Det havde han set flere gange.

2. Varsel for død

Wò förèlder di fotòlld wås nøj som ba'r. Ba'r di trowed ed jo òsse. Di ku itj trow' ånt, nå'r e förèlder fotòlld ed.

Dæ wa för ègsæmpel engång', te dær døød en pùg dæùùd i Harboslæt. Hende få'r han war i Wisi we dæn' kjømand, dæ bow' dæærøwer - han hid Jèp Diig - å kjòwwt nøj fi'l te en drawwkist. Så tow di de mæ øster, di haj nøj æng' dæærøster - di tow nu fi'l mæ øster dæær, dæ sku dæhæn te dæhæ pùg.

Så kam hende få'r kyyrend mæ en pa stùùd å sku æ'ter ed, å så såå han: "Ja de wa eg'enlig e meneng, de sku wæ te hende drawwkist, mæn no æ hon dø'e. No blywer e' te en ligg-küst så.

De w'a no de! Så wa wi we' å bøgg, å wi haj nu hanndwærks-fòlk, å Få'r han wa we' å stèl nøj stèlla's an'. Så wa Mu'r hææruud we e buudste te, te dæ wa nuur, dæ balli'red så'nt mæ di fi'l - kywwlt mæ' em. Så tennt hon, de wa da mærkelig nåk, fu dæmm mat di da itj brooq te ajer teng'.

Så ær'ed, han kommer å sèj'er dæhæ'r, de wa te en ligg-küst. Så trowed di, de wa wasel, fo hon wild ù'd å sikh - dæ wa alde nuu teng'. E fi'l låå all-stèll. Så trowed di bestæmt, de wa wasel fu de.

Niels Mygind Hansen, født i Vullum, Hjørdemål sogn 1866. Efter båndoptagelse 1956 for Jysk Ordbog ved Niels Aage Nielsen.

Oversættelse

Vore forældre de fortalte os noget som børn. Børn de troede det jo. De kunne ikke tro andet, når forældrene fortalte der.

Der var for eksempel engang, at der døde en pige derude i Harboslette. Hendes far han var i Vigsø ved den købmand, der boede derovre - han hed Jeppe Dige - og købte noget fjæl til en dragkiste. Så tog de⁵) det med øster, de havde noget eng derøster - de tog nogle fjæl med øster der, der skulle derhen til denher pige.

Så kom hendes far kørende med et par stude og skulle efter det, og så sagde han: "Ja det var egentlig meningen, det skulle være til hendes dragkiste, men nu er hun død. Nu bliver det til en lig-kiste så".

Det var nu det! Så var vi ved at bygge, og vi havde nogle håndværksfolk, og far han var ved at stille noget

⁴ spøgelse.

⁵ købmandens folk.

stillads an. Så var Mor herude ved bodstedet⁶) til, (og hørte), at der var nogle, der ballerede⁷) sådan med de fjæl - kylede⁸) med dem. Så tænkte hun, det var da mærkeligt nok, for dem måtte de da ikke bruge til andre ting.

Så er det, han kommer og siger det her, det var til en ligkiste. Så troede de, det var varsel, for hun ville ud at se - der var aldrig nogen ting⁹). Fjælene lå alstille¹⁰). Så troede de bestemte, det var varsel for det.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1966, side 307-309).

⁶ bod - pakhus eller lign.

⁷ rumstere.

⁸ kastede.

⁹ aldrig nogen ting = ingenting.

¹⁰ helt stille.